

JACQUES VONK

Geen Limburger kan zo Limburgs zijn als Jac Vonk, in 1923 in Rotterdam geboren. Wie zijn schilderijen kent en de man vervolgens opzoekt in zijn Martinushof in Houthem — het oude huis van Mr. Frans Erens, waar de auteur van **Vervlogen Jaren** in 1935 is gestorven — die waant zich in het klokhuis zelf van de Limburgse provincie. De kleine vertrekjes van het achttiende-eeuwse huis hebben dezelfde sfeer van gemoeidelijkheid die ook de meestal kleine doeken van de schilder suggereren. Er zijn oude Spaanse beelden, het polychroom verweerd en in deze aantasting rijker dan een strakke gave verfhuid kan zijn.

Zo zijn ook de oppervlakken van Vonks schilderijen.

Die materie, zegt hij, betekent veel voor hem. Hij heeft een jaar lang op de Vrije Academie in Den Haag gezeten, in de tijd toen die school nog niet net als nu een achthonderd leerlingen en een enorme variëteit van cursussen had, toen het er nog vrij rommelig toeging, maar hij heeft daar toch zijn beslissende ontmoeting gehad met Jan van Heel: van hem heeft hij geleerd wat materie doet in een schilderij. Zijn schilderijen zijn klein, maar het zijn eigenlijk verscheidene schilderijen tegelijk, laag is over laag geschilderd, zo lang tot het resultaat is verworven dat hij wenst, een oppervlak dat langzaam, tegelijk solied en verweerd, zwaar en beweeglijk is. Na Den Haag is het de Jan van Eyck-academie in Maastricht geweest waar hij heeft gestudeerd: vrij en monumentaal schilderen en de beeldhouwklasse van Jespers. En toen hij daar in 1953 was afgestudeerd, wilde hij niet meer weg uit Limburg. Voor nog geen tienduizend gulden kocht hij het fantastische Martinushof in Houthem, hij trouwde een Limburgse vrouw en

liet hart en ziel Limburgs wederdoen. Zoals die andere Rotterdammer, Jakob Smits, een halve eeuw geleden naar de Belgische Kempen toog en daar de Kempische schilder bij uitstek werd, zo is de Rotterdammer Vonk in Limburg zichzelf geworden. De landelijke architectuur, de witte huizen, de boerenhofsteden, de boomgaarden tegen de heuvels, dat is het Limburg waardoor Vonk wordt geïnspireerd, daarin vindt hij dingen waarom hij telkens weer wil schilderen.

Vonks werk draagt van het primitief landelijke uiteraard de trekken. Het zijn vertellende schilderijen, ongecompliceerd, de kleurigheid van het volksverhaal, soms neigend naar het sprookje. Maar Vonk meent dat ze altijd toch ook méér zijn dan dit verhaal. Er moet, meent hij, altijd 'die optische kick' in zitten waardoor abstracte schilderijen vaak treffen. Op een reis naar Canada zijn hem de waarden van de abstracte schilderkunst goed bewust geworden. Hij heeft daar dieren geschilderd, maar fundamentele inspiratie is uitgegaan van de wijde vlakten van het Canadese land. En op zijn atelier toont hij doeken die dezelfde intimiteit van zijn vroeger werk niet meer hebben, niet de huiskamer-intimiteit van stoel, tafel, koffiepot en vogelkooi, daarin zijn vlakken kleur gekomen, die geen herkenbare voorwerpen meer aanduiden, die decoratief zijn, zoals bij de Franse schilder Roger Bissière. Behalve het Limburgse land vormt hem dus ook de moderne kunst? Jac Vonk heeft op de hedendaagse kunst tegen, dat het museumkunst is, van een zodanig formaat en experimenteel karakter, dat er alleen in een museum plaats voor is. Persoonlijk wil hij een andere kunst: hij wil werk maken dat zijn plaats vindt aan een kamerwand en dat in een vertrouwde omgeving de kans krijgt wat geluk te stichten.

L.T.

Tekst Lambert Tegenbosch en Rudi F. Kross. Foto's Koen Wessing, De Nieuwe Limburger en Studio AVENUE. Productie Imre Rona.